

Dit factsheet is geschreven door Evelien van der Schee, Diana Delnoij en Herman Sixma van het NIVEL en Mia Willems van de Consumentenbond in 2003. De gegevens mogen met bronvermelding (E. van der schee, D. Delnoij, H. Sixma, M. Willems, *Patiënten aan het woord over alternatieve zorg*, NIVEL/Consumentenbond 2003) worden gebruikt.

Patiënten aan het woord over alternatieve zorg

Inleiding

Jaarlijks wordt zo'n 6 à 7% van de Nederlandse bevolking behandeld door een alternatieve genezer (CBS-site, 2002). Er is echter weinig bekend over het soort behandeling waarvoor deze patiënten kiezen en wat hun ervaringen met deze behandelingen zijn. Tegen deze achtergrond is het interessant inzicht te krijgen in de volgende vragen:

- Voor welke vorm van alternatieve behandeling kiezen zij?
- Welke ervaringen hebben zij met hun alternatieve behandelaars?

Conclusies

- Van de verschillende behandelwijzen wordt door de meeste patiënten een beroep gedaan op de homeopathie. Daarnaast staat de manuele behandelwijze in de belangstelling. Voor antroposofische behandelwijzen wordt het minst vaak gekozen.
- De ervaringen van de respondenten met de alternatieve zorg zijn bijzonder positief. Over de informatievoorziening en de bejegening wordt door patiënten over het algemeen positief geoordeeld.

Verantwoording

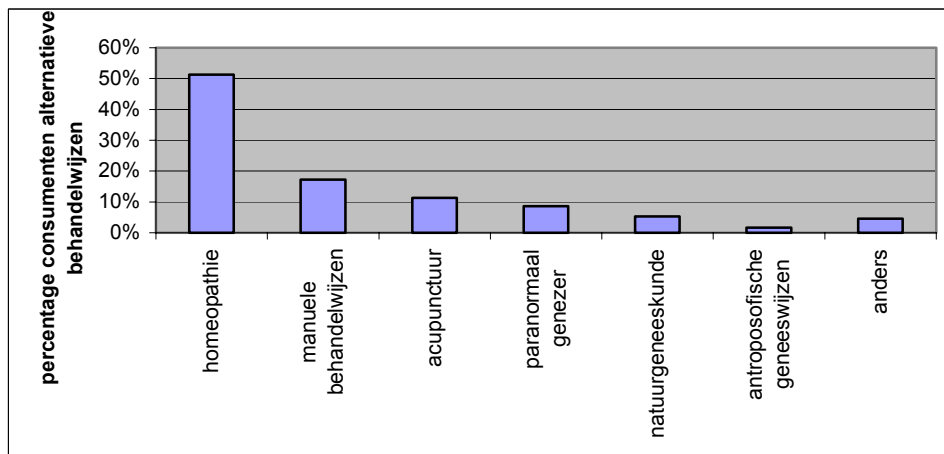
In december 2001 is een enquête gehouden onder de 1358 leden van het Consumentenpanel Gezondheidszorg. De respons op deze enquête bedroeg 65%. Het bleek dat van deze 65% (887) 312 personen op dit moment of in het verleden gebruik hebben gemaakt van alternatieve genezer. Aan deze personen zijn vragen gesteld over de vorm van alternatieve behandeling die consumenten kozen en de ervaringen die zij ermee hebben gehad.

Resultaten

Voor welke vorm van alternatieve behandeling wordt gekozen?

De meeste gebruikers van alternatieve behandelwijzen (zo'n 50%) doen een beroep op de homeopathie (zie figuur 1).

Figuur 1. Gebruik van verschillende vormen van alternatieve behandelwijzen

Daarnaast staat de manuele behandelwijze in de belangstelling. De keuze voor antroposofische behandelwijze wordt slechts door een beperkt percentage personen gemaakt.

Welke ervaringen hebben patiënten met hun alternatieve behandelaars?

De respondenten zijn bevraagd over de bejegening, alsmede over de informatievoorziening door de alternatief behandelaar.

Tabel 1. Bejegening door alternatieve behandelaar (N=312)

	n.v.t. (abs)*	(eigenlijk) wel	Missing (abs)*
De alternatieve behandelaar trok voldoende tijd voor mij uit.	3	97%	18
De alternatieve behandelaar gaf mij voldoende aandacht.	3	96%	18
De alternatieve behandelaar luisterde naar mij.	9	95%	20
De alternatieve behandelaar stelde mij op mijn gemak.	13	93%	20
De alternatieve behandelaar nam mij serieus.	3	92%	20
De alternatieve behandelaar overlegde goed met mij.	5	87%	18
De alternatief behandelaar heeft mij goed begeleid.	16	83%	19
De alternatieve behandelaar ging in op mijn angst en onzekerheid.	122	75%	21

* weergegeven in absolute aantallen

Over de bejegening door de alternatieve behandelaar oordelen de gebruikers zeer positief (zie tabel 1). Het percentage respondenten dat bevestigend antwoordt op de diverse aspecten van bejegening loopt uiteen van 75% (de alternatieve behandelaar ging in op mijn angst en onzekerheid) tot 97% (De alternatieve behandelaar trok voldoende tijd voor mij uit). Enkele vragen over bejegening kunnen worden vergeleken met de bejegening zoals patiënten die door huisartsen ervaren (van der Schee e.a., 2002). Hieruit blijkt dat ook huisartsen in het algemeen hoog scoren op deze items.

Als de informatievoorziening onder de loep wordt genomen blijkt dat de alternatieve behandelaars de patiënten voornamelijk duidelijk en voldoende informeren over de behandelartieven, de gevolgen van de behandeling en de oorzaak van de klachten (tabel 2).

Tabel 2. Informatievoorziening door alternatieve behandelaar (N=312)

	n.v.t. (abs)*	(eigenlijk) wel	Missing (abs)*
De alternatieve behandelaar heeft begrijpelijke informatie gegeven.	10	86%	20
De alternatieve behandelaar heeft mij duidelijke informatie gegeven over de behandelartieven.	32	86%	19
De alternatieve behandelaar heeft mij voldoende informatie gegeven over de gevolgen van de behandeling.	11	82%	19
De alternatieve behandelaar heeft voldoende informatie gegeven over de oorzaak van de klachten.	21	76%	20
De alternatieve behandelaar heeft mij duidelijke informatie gegeven over de resultaten van het onderzoek.	70	71%	20
De alternatieve behandelaar heeft mij vooraf geïnformeerd over de inhoud en de voor- en nadelen van de behandeling.	41	65%	21

* weergegeven in absolute aantallen

Het overgrote deel van de respondenten (86%) spreekt van begrijpelijke informatie. Beduidend minder patiënten geven aan geïnformeerd te zijn over de inhoud, de voor- en nadelen van de behandeling en de resultaten van de behandeling.

Literatuur

CBS-site, 2002.

Schee E. van der, Sixma H.J., Friele R.D., Klerk, E. de Het krediet van de huisarts Medisch Contact 2002; 32/33; 1156-1157.

Onderzoekscontext

Dit onderzoek vond plaats binnen het Consumentenpanel Gezondheidszorg, een samenwerkingsproject van de Consumentenbond en het NIVEL. Dit panel is een dwarsdoorsnede van de Nederlandse samenleving en heeft tot doel informatie over en van consumenten te verzamelen zodat beleidsmakers, patiënten- en consumentenorganisaties en aanbieders van zorg hun beleid op het gebied van zorg mede kunnen baseren op betrouwbare consumentengegevens. Om dit doel te realiseren krijgt het panel vier keer per jaar een vragenlijst voorgelegd over relevante, actuele thema's.

Auteurs:

NIVEL

Mw. Drs. Evelien van der Schee (correspondentie)

Mw. Dr. Diana Delnoij Dr. Herman Sixma

NIVEL

Postbus 1568

3500 BN UTRECHT

030-2729700

Consumentenbond:

Mw. Drs. Mia Willems